

Nr 235.

Av herr **Höglund**, *angående arbetslöshetens bekämpande.*

I årets statsverksproposition under femte huvudtiteln meddelas, att från arbetslöshetskommissionens sida har icke gjorts någon hemställan om anvisande av något ytterligare anslag för arbetslöshetens bekämpande. Härutöver anföres, att såvitt nu kan bedömas, torde det icke vara erforderligt att för budgetåret 1924—1925 av riksdagen begära något nytt anslag för angivna ändamål. Skulle emellertid förhållandena på arbetsmarknaden ytterligare försämrats, ställes i utsikt, att frågan om anslag längre fram under riksdagen kommer att upptagas till behandling.

Visserligen måste det erkännas, att läget på arbetsmarknaden nu är betydligt bättre än förra året motsvarande tid. Åtskilliga industrier hava återupptagit sin drift, och det tidigare stora antalet arbetslösa har så småningom minskats. Men förhållandena äro ännu långt ifrån tillfredsställande. Enligt de siffror som publiceras från arbetslöshetskommissionen, uppgick hela antalet arbetslösa per 30 november 1923 till omkring 14,000 personer. Denna siffra innebär en svag ökning av det totala antalet arbetslösa från september och oktober månader förra året. Troligen komma kommissionens siffror för december 1923 jämväl att utvisa ökning. Denna siffra är emellertid icke ännu offentliggjord.

På goda grunder måste det betvivlas, att dessa siffror angiva arbetslöshetens totala omfattning. Kommissionen synes bedriva en avvecklingspolitik, som tager rätt lite hänsyn till arbetslöshetens faktiska gestaltning. Ingenting kan bättre åskådliggöra detta omdöme än kommissionens eget beslut i slutet av november 1923, att från och med 1924 skulle endast järnbruks-, verkstads- och gruvarbetare samt affärsanställda anses kvalificerade för att erhålla arbetslöshetshjälp. Praktiskt taget äro sålunda flertalet yrkes- och industrigrupper helt avstängda. Visserligen hava dispenser ställts i utsikt, men huru många som på denna väg kunna erhålla hjälp, torde vara svårt att bedöma.

Detta system leder naturligtvis till att alla arbetslösa bland de icke särskilt kvalificerade yrkena underlåta att anmäla sig hos vederbörande lokala hjälporgan, då de veta på förhand, att någon hjälp ej står att erhålla. Man torde därför vara berättigad att göra gällande, att kommissionens statistik över antalet arbetslösa i landet är fullkomligt missvisande. Detta synes även framgå av fackförbundens statistiska uppgifter angående arbetslösheten. Sålunda uppgives i »Sociala meddelanden» för december 1923, att fackförbundens arbetslöshetsprocent per 31 oktober utgjorde 8.1. Med 300,000 medlemmar i respektive fackförbund kommer man med denna beräkning upp till en siffra av omkring 25,000 arbetslösa.

Den offentliga arbetsförmedlingen i landet uppgiver, att under november 1923 gjordes 191 ansökningar om arbete per 100 lediga platser, siffror, som giva ett mycket starkt belägg för att arbetslösheten allt fortfarande har en mycket stor omfattning.

Hur förhålla sig nu det allmännas hjälpåtgärder till denna alltjämt rätt omfattande arbetslöshet? Enligt vad jag under hand inhämtat, pågår sedan den 31 augusti 1923 på ingen plats i landet kontant understödsverksamhet. De framställningar, uppgående till ett tiotal, som under hösten inkommit till kommissionen härom, hava samtliga avslagits. Den enda hjälp, som erbjudes ansökande kommuner, består i nödhjälpsarbete, i regel långt borta från de arbetslösas hemorter. Därjämte pågå i några kommuner s. k. statskommunala arbeten, till vilka statsbidraget utgår med samma belopp som det bidrag, som skulle tillkommit respektive kommun vid bedrivande av kontant understödsverksamhet.

Det antal arbetslösa, som på dessa tvenne linjer bringats hjälp, utgör för närvarande, enligt vad jag inhämtat, omkring 2,500 personer. Redan med kommissionens egen statistik utgör detta endast omkring 15 procent av de arbetslösa, men torde på det verkliga antalet arbetslösa utgöra endast mellan 5—10 procent.

Denna politik från kommissionens sida har också lett till att bördorna i ännu större omfattning än tidigare falla på kommunerna. Så framgår av pressen, att man på åtskilliga platser i landet nödgats bevilja ansemliga belopp till nödhjälpsarbeten av kommunal karaktär, och i något fall har man för avsikt att igångsätta kontant understödsverksamhet med enbart kommunala medel. Denna restriktiva politik från kommissionens sida synes, av statsverkspropositionens ord att döma, ingalunda bero på att medel för närvarande fattas för en hjälpverksamhet, som bättre tillgodoser det verkliga behovet. En sådan utvidgning av det allmännas hjälp framstår också som ett oavvisligt krav.

Men härtill kommer, så länge icke arbetslöshetsförsäkringen erhållit sin lösning, nödvändigheten att utrusta kommissionen med medel för budgetåret 1924—1925. Det får icke inträffa, att svårigheter, som uppstå under denna tid, icke skola kunna avhjälpas, därför att medel saknas. Det synes därför under alla omständigheter vara välbetänkt att vid årets riksdag bevilja ytterligare medel till arbetslöshetens bekämpande under nästa budgetår.

Med stöd av vad ovan anförts, får jag härmed vördsamt hemställa,

- 1) att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t uttala sig för en mindre restriktiv arbetslöshetspolitik,
- 2) för budgetåret 1924—1925 anvisa ett reservationsanslag av 10,000,000 kronor för arbetslöshetens bekämpande.

Stockholm den 21 januari 1924.

C. W. O. Höglund.